

Tipus magnífics i màquines voladores

Un recorregut per algunes de les múltiples maneres de volar que podem trobar pels aires del territori

Avui en dia hi ha molta gent a les nostres contrades que viu l'afició aeronàutica de moltes i molt diverses maneres, sempre amb rigor i mètode, sempre amb passió. A través d'iniciatives individuals o col·lectives, lúdiques o empresarials, volar a Girona és una realitat per a molta gent.

JOAN MANUEL SOLDEVILLA > TEXT
JOSEP MARIA DACOSTA > FOTOS

>> Colomers és punt de partida de vols amb globus.

A mitjan anys seixanta, quan l'aviació i la seva cosina, l'astronàutica, van fer un salt extraordinari que va canviar de manera definitiva la nostra concepció de l'espai —el món es va fer petit— i del temps —els dies de viatge es van convertir en hores—, la indústria del cinema va voler homenatjar els pioners d'aquest món amb una pel·lícula que va esdevenir un èxit, *Those Magnificent Men in their Flying Machines*. El film es va estrenar a Espanya amb una traducció absurda i incomprensible que, suposem, es volia comercial: *Aquelles chalados con sus locos cacharros*; un títol que no feia justícia a la pel·lícula però que, sobretot, semblava oferir una visió gairebé grotesca d'aquells visionaris que van ajudar a canviar el món.

Ben entrat el segle XXI, encara hi ha molta gent que viu la passió d'enlairar-se en les seves màquines voladores, tipus magnífics que es troben per volar amb ginyes estranys i sorprenents, aparells que poden ser des-

comunals o ben petits, que es mouen amb benzina, electricitat o vent, que aterren amb dolçor o cauen de manera inesperada, que bateguen amb l'impuls del vent o que el controlen; tipus magnífics que mantenen l'esperit d'aquells pioners capaços d'imaginar-se solcant els cels.

Globus vernians

Es fa difícil veure la majestuosa presència d'un globus aerostàtic surant entre les boirines del matí i no recordar les novel·les de Verne; *Cinc setmanes en globus*, evidentment, però molt especialment les pàgines inicials de *L'illa misteriosa*, de les millors que va escriure aquest gegant de la literatura popular. L'evocació no és gratuïta: els globus poden millorar els materials i els cremadors, les teles i les cistelles, però, en un sentit general, un viatge en globus d'avui no és molt diferent del que podíem realitzar fa cent anys: aire calent, una tela que s'infla, una cistella que s'enlaira i un trajecte obert als impulsos, a voltes atzarosos, a voltes previsibles, dels vents.

Ben entrat el segle XXI, encara hi ha molta gent que viu la passió d'enlairar-se en les seves màquines voladores

Avui en dia hi ha un petita però sòlida infraestructura turística d'empreses que gestionen excursions en globus; de fet, el viatge està a l'abast de tothom que vulgui evocar els pioners dels pioners. Només cal matinar i reservar plaça; i això sí, esperar que les condicions climatològiques permetin l'enlairament. Les vuit del matí és una bona hora per trobar-se amb Joan Viñas, que condueix l'empresa Globus Empordà des de ja fa un bon grapat d'anys. Aquesta és l'hora que arriba als llocs condicionats per a l'enlairament i on, amb el seu equip, comença el prodigiós procés de desplegar i inflar el que és, pròpiament, el globus. Poques vegades la preparació d'un esdeveniment és tan espectacular com l'acte en si, però veure com comença a prendre volum l'enorme massa de tela i com a poc a poc es redreça i comença a tibar de la barqueta és gairebé tan fascinant com emprendre el vol i allunyar-nos del terra. Viñas, que té estudis de filosofia, és un apassionat del vol en globus, i no podem dir del cert si hi ha

una relació causal en aquesta circumstància. No són estranys els filòsofs apassionats per l'astronomia, ni els escriptors que han estat pilots: el vol, el cel i els astres, no hi ha dubte, ens apropen al coneixement.

El globus s'infla mentre arriben els excursionistes, el dia s'aixeca, els pilots donen instruccions mentre distribueixen la càrrega humana a la barqueta: es comprova la direcció del vent i es formula un vaticini sobre quin serà el destí. Quan es viatja en globus mai se sap on anirà a petar en acabar la travessia. L'experiència pot ajudar a predir zones més o menys aproximades, però mai el lloc exacte on aterrarà l'aparell: qui sap si al mig d'un camp, a tocar d'un caminó o ben a prop d'una casa. Tot es prepara amb meticulositat i precisió, i Viñas recorda les moltes excursions amb globus que l'han dut des del Kilimanjaro a creuar l'Amazònia. En ell reviu l'esperit vernià més pur, l'aventura que el va dur a creuar el Bàltic en un viatge increïble en què el mar, immens, va mantenir durant hores els experimentats

>> *El Fitó, a la serra de Rodes, un trampolí per llançar-se al cel.*

Avui en dia hi ha un petita però sòlida infraestructura turística d'empreses que gestionen excursions en globus

>> *Escalfant motors:
l'aire calent elevarà el globus.
A baix, l'aeromodelisme
sedueix grans i petits.*

expedicionaris que hi participaven amb l'ai al cor fins que van poder dir: «Terra!».

S'enlaira el globus, i el moment és magnètic i hipnòtic. Som a l'Empordà, però és tan emocionant com si ens preparéssim per creuar el canal de la Mànega, Madagascar o el desert del Sàhara. Quan saludem els viatgers que s'allunyen del terra fins a un destí inconcret, tot Verne, tota l'aventura, tot el romanticisme de la tecnologia es concentra en aquell instant.

Veles e vents

El parapent és una disciplina estranya. Per a valents. Tot comença amb un penya-segat i una decisió: quin és el millor moment per llançar-se al buit? Cal prendre impuls per una petita rampa natural a tocar del monestir de Sant Pere de Rodes i, ben equipats, viure el moment màgic i únic de sentir com ens llancem i ens elevem pels aires. Si això no és volar, realment poc li falta.

Elies Vidal es dedica al parapent des de fa molts anys, i és un expert en la matèria. En totes les disciplines l'experiència és un grau, però en el parapent, les hores de vol —i aquí l'expressió té el seu sentit més literal— esdevenen el millor company de viatge perquè en aquest camp cal una vigilància constant de l'aparell i de la situació. Cal controlar els vents, les bosses d'aire calent que es formen, saltar d'una a l'altra, deixar-se gronxar, saber entendre el canvis imminents que es poden produir, gestionar amb intel·ligència els recursos del parapent, moure amb habilitat els fils —aquí també en el seu sentit més literal— que permeten el control de l'aparell, ensumar els imper-

Elies Vidal es dedica al parapent des de fa molts anys, i és un expert en la matèria

ceptibles elements que permeten predir una modificació de les condicions atmosfèriques, entendre quan cal ser prudent i quan és necessari avortar un enlairament, encara que sigui a pocs metres del buit i haguem emprès ja la cursa que ens ha de portar entre els núvols.

Quan tenia quinze anys, Elies Vidal va viure una experiència única practicant paracaigudisme. Correctament equipat, es va llançar des d'una avioneta i, a més de 100 km per hora, en caiguda lliure, va veure com no es desplegava el seu paracaigudes. Van ser uns segons inoblidables, d'una tensió extrema, uns instants esfereïdors durant els quals l'única cosa en què va poder pensar va ser activar correctament el d'emergència. Tot va acabar bé, però en aquells segons va aprendre que només ens podem enfrontar al cel amb la millor preparació i amb una alta dosi de sang freda.

El vol en parapent és una experiència única, plaent, però que exigeix un control constant. Potser hi ha segons en què podem deixar-nos bressolar pels vents, i fruit del paisatge d'una manera privilegiada. Si no la portem al casc podem treure la càmera i fer alguna foto única, però són breus moments, perquè l'experiència exigeix una atenció permanent. Asseguts a la cadira voladora, la nostra ment, i també les nostres emocions, es concentren de manera intensa a supervisar el vol resseguint els corrents tèrmics, aprofitant-los perquè ens elevin i ens permetin, després, planar a una velocitat serena. Cal conèixer els vents i controlar les veles que ens enlairen i ens condueixen pels aires, buscar un equilibri entre la injecció d'adrenalina que suposa volar, la fascinació que ens produeix el paisatge que ens envolta i el control, metòdic i ahora intuïtiu, de les condicions que acompanyen la nostra experiència. Si aconseguim aquest punt de perfecció, volarem feliços.

La taverna dels pilots

És de matinada, i un grup de pilots es troben en un petit hangar. Fa fred, però el cafè acompanya la trobada. Tots són experts i acumulen moltes hores de vol. El bon ambient, la gresca i la platxèria no amaguen un cert neguit que els envolta: la imminència dels enlairaments sobrevola la sala. Tots estan pendants de les condicions climato-

lògiques, de si avui serà un bon dia per volar. Tots comenten les darreres acrobàcies, els nous ajustaments a les seves naus, les anècdotes dels últims enlairaments. Recorden també els avions caiguts.

No són pilots de la RAF preparats per emprendre una acció contra els atacs de la Luftwaffe. No som en una base nord-americana a Corea esperant les indicacions de la missió. Som al pla de Martís, ben a prop d'Esponellà i a tocar de l'antic camp d'aviació dels temps de la República. Els nostres pilots són membres de l'esquadrilla de la CAGIP, el Club d'Aerodelisme Girona. Cada diumenge al matí es troben i esmorzen plegats abans

d'emprendre els seus vols amb els avions i helicòpters —i, darrerament, drons— que guarden a casa seva.

Joan Fuentes és membre de l'associació des de fa molts anys, i pot recordar com ha anat evolucionant la passió per l'aerodelisme al llarg de les darreres dècades. Recorda com, ja als anys cinquanta, per les Fires de Figueres es feien exhibicions amb els rudimentaris avions de llavors, que només podien fer uns recorreguts circulars en estar connectats amb cables. Evoca la revolució que van suposar els aparells de ràdio-control i com, els darrers anys, s'ha anat esvaint la figura de l'aficionat constructor que muntava peça a peça l'avió, substituïda per la d'aquell que pot comprar a preus molt assequibles avions de porexpan que poden efectuar les millors acrobàcies imaginables.

El món canvia de pressa, i el de l'aviació —i, en conseqüència, el de l'aerodelisme— encara més. Però al peu de la magnífica pista que té l'associació, mentre es comparteix una animada conversa amb els companys, es valora com gira el vent, es comenten les noves adquisicions i les darreres millores tècniques, s'envolen els avions i es controlen des de terra, l'esperit dels Wright, Lindbergh, Earhart, Collar o Saint-Exupéry sembla reviu amb la intensitat dels temps dels pioners.

Joan Manuel Soldevilla
és escriptor.

>> *L'aeròdrom de Pla de Martís: petits artefactes i grans emocions.*

Cada diumenge al matí els pilots de l'esquadrilla de la CAGIP es troben al pla de Martís i esmorzen plegats abans d'emprendre els seus vols